

mines vivere consueverunt, ut sic non possit consanguinitatis memoria aboleri; unde Deus *in tertiam, et quartam generationem* peccata parentum se visitaturum in filiis comminatur (*Exod. 20.*): tum quia in qualibet generatione nova mixtio sanguinis, cujus identitas consanguinitatem facit, fit cum sanguine alieno; et quantum miscetur alteri, tantum receditur a primo. Et quia elementa sunt quatuor, quorum quodlibet tanto facilius est miscibile, quanto est magis subtile, ideo in prima commixtione evanescit sanguinis identitas, quantum ad primum elementum, quod est subtilissimum; in secunda quantum ad secundum; in tertia quantum ad tertium; in quarta quantum ad quartum: et sic convenienter post quartam generationem potest reiterari carnalis conjunctio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Deus non conjungit illos, qui conjunguntur contra divinum praeceptum, ita nec conjungit illos, qui conjunguntur contra Ecclesiae praeceptum, quod habet eandem obligandi efficaciam, quam habet divinum praeceptum.

AD SECUNDUM dicendum, quod matrimonium non tantum est sacramentum, sed etiam est in officium; et ideo magis subjacet ordinationi ministrorum Ecclesiae, quam baptismus, qui est sacramentum tantum: quia sicut contractus, et officia humana determinantur legibus humanis, ita contractus, et officia spiritualia lege Ecclesiae.

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis consanguinitatis vinculum sit naturale, tamen non est naturale, quod consanguinitas carnalem copulam impediatur, nisi secundum aliquem gradum, ut dictum est (*art. praec.*): et ideo Ecclesia suo statuto non facit, quod aliqui sint, vel non sint consanguinei, quia secundum omne tempus aequaliter consanguinei remanent; sed facit, quod carnalis copula sit licita, vel illicita secundum diversa tempora in diversis gradibus consanguinitatis.

AD QUARTUM dicendum, quod tales rationes assignatae magis dantur per modum adaptationis, et congruentiae, quam per modum causae, et necessitatis.

AD QUINTUM dicendum, quod non est eadem causa secundum diversa tempora gradus consanguinitatis prohibendi; unde quod alio tempore utiliter conceditur, alio salubriter prohibetur.

AD SEXTUM dicendum, quod statutum non imponit modum praeteritis, sed futuris; unde si modo prohiberetur quintus gradus, qui nunc est concessus, illi qui sunt in quinto gradu conjuncti, non essent separandi; nullum enim impedimentum matrimonio superveniens ipsum potest dirimere, et sic conjunctio, quae prius fuit matrimonium, non efficeretur per statutum Ecclesiae stuprum. Et similiter si aliquis gradus concederetur, qui nunc est prohibitus, illa conjunctio non efficeretur matrimonialis a statuto Ecclesiae ratione primi contractus, quia possent separari, si vellent: sed tamen possent de novo contrahere, et alia conjunctio esset.

AD SEPTIMUM dicendum, quod in gradibus consanguinitatis prohibendis Ecclesia praecipue observat rationem amoris; et quia non est minor ratio amoris ad nepotem, quam ad patruum, sed etiam major, quanto propinquior est patri filius, quam filio pater, ut dicitur in 8. *Ethic. (cap. 12. cir. princ.)*, propter hoc aequaliter prohibuit gradus consanguinitatis in patris, et nepotibus. Sed lex vetus in personis prohibendis attendit praecipue cohabitationem contra concupiscentiam, prohibens illas personas, ad quas facilius pateret accessus propter mutuam cohabitationem: magis autem consuevit cohabitare

neptis patruo, quam amita nepoti: quia filia est idem quasi cum patre, cum sit aliquid ejus; sed soror non est hoc modo idem cum fratre, cum non sit aliquid ejus, sed magis ex eodem nascitur: et ideo non erat eadem ratio prohibendi neptem, et amitam.

QUAESTIO LV.

DE IMPEDIMENTO AFFINITATIS, IN UNDECIM ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de impedimento affinitatis.

Circa quod quaeruntur undecim.

Primo. Utrum affinitas ex matrimonio causetur.

Secundo. Utrum maneat post mortem viri, aut uxoris.

Tertio. Utrum causetur ex illicito concubitu.

Quarto. Utrum ex sponsalibus.

Quinto. Utrum affinitas sit causa affinitatis.

Sexto. Utrum affinitas matrimonium impediatur.

Septimo. Utrum affinitas habeat per seipsam gradus.

Octavo. Utrum gradus ejus extendantur, sicut gradus consanguinitatis.

Nono. Utrum matrimonium, quod est inter consanguineos, et affines, semper sit dirimendum per divortium.

Decimo. Utrum ad dirimendum tale matrimonium sit procedendum per viam accusationis.

Undecimo. Utrum in tali casu sit procedendum per testes.

ARTICULUS I.

220

UTRUM EX MATRIMONIO CONSANGUINEI AFFINITAS CAUSETUR.

(*S. Thom. 4. Dist. 41. q. unic. art. 1. q. 1. et seq.*)

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod ex matrimonio consanguinei affinitas non causetur, quia « propter quod unumquodque tale, et illud magis »: sed mulier ducta in matrimonium non conjungitur alicui de consanguinitate viri, nisi ratione viri; cum ergo non fiat viro affinis, nec alicui consanguineorum viri affinis erit.

2. PRAETEREA. Eorum quae sunt ab invicem separata, si uni aliquid conjungatur, non oportet propter hoc, quod sit alteri conjunctum: sed consanguinei jam sunt ab invicem separati; ergo non oportet, quod si aliqua mulier conjungatur alicui viro, propter hoc conjungatur consanguineis ejus omnibus.

3. PRAETEREA. Relationes ex aliquibus unionibus innascuntur: sed nulla unio fit in consanguineis viri, per hoc quod ille duxit uxorem; ergo non accrescit eis affinitatis relatio.

SED CONTRA. Vir, et uxor efficiuntur una caro; si ergo vir secundum carnem omnibus suis consanguineis attinet, et mulier eadem ratione attinebit eisdem.

rens parentela » : sed aliquando contingeret ad consanguineos, et ad seipsum esse affinitatem, si illicitus concubitus affinitatem causaret, sicut quando homo carnaliter consanguineam suam incestuose cognoscit; ergo affinitas non causatur ex illicito concubitu.

3. PRAETEREA. Illicitus concubitus est secundum naturam, et contra naturam: sed ex illicito concubitu contra naturam non causatur affinitas, ut Jura determinant (*cap. : Extraordinaria, 35. q. 3.*); ergo nec ex illicito concubitu secundum naturam tantum.

SED CONTRA est, quod *adhaerens meretrici unum corpus efficitur*, ut patet 1. Corinth. 6. : sed ex hac causa matrimonium affinitatem causabat; ergo pari ratione illicitus concubitus.

Praeterea. Carnalis copula est causa affinitatis, ut patet per definitionem affinitatis, quae est talis: « Affinitas est propinquitas personarum ex carnali copula proveniens, omni carens parentela » : sed carnalis copula est etiam in illicito concubitu; ergo illicitus concubitus affinitatem causat.

RESPONDEO dicendum, quod, secundum Philos. in 8. Ethic. (*cap. 12. a med.*), conjunctio viri, et uxoris dicitur naturalis *principaliter* propter prolis productionem, et *secundario* propter operum communicationem; quorum *primum* pertinet ad matrimonium ratione carnalis copulae; sed *secundum*, in quantum est quaedam societas ad communem vitam: primum autem horum est invenire in qualibet carnali copula, ubi est commixtio seminum, quia ex tali copula potest proles produci, quamvis secunda desit: et ideo quia matrimonium affinitatem causabat, secundum quod erat quaedam carnalis commixtio, etiam fornicarius concubitus affinitatem causat, in quantum habet aliquid de carnali conjunctione.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in fornicario concubitu est aliquid naturale, quod est commune fornicationi, et matrimonio; et ex hac parte affinitatem causat: aliud est ibi inordinatum, per quod a matrimonio dividitur; et ex hac parte affinitas non causatur: unde affinitas semper honesta remanet, quamvis causa aliquo modo sit inhonesta.

AD SECUNDUM dicendum, quod non est inconveniens, relationes ex opposito divisas eidem inesse ratione diversorum; et ideo potest inter aliquas duas personas esse affinitas, et consanguinitas, non solum per illicitum concubitus, sed etiam per licitum; sicut cum consanguineus meus ex parte patris duxit in uxorem consanguineam meam ex parte matris: unde cum dicitur in definitione affinitatis inducta, « omni carens parentela », intelligendum est, in quantum hujusmodi: nec tamen sequitur, quod aliquis consanguineam suam cognoscens sibi ipsi sit affinis, quia affinitas, sicut et consanguinitas, diversitatem requirit, sicut et similitudo.

AD TERTIUM dicendum, quod concubitus contra naturam non habet commixtionem seminum, quae possit esse causa generationis; et ideo ex tali concubitu non causatur affinitas.

ARTICULUS IV.

223

UTRUM EX SPONSALIBUS CAUSETUR AFFINITAS.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod ex sponsalibus nulla affinitas causari possit, quia affinitas est perpetuum vinculum: sed sponsalia quandoque separantur; ergo non possunt esse causa affinitatis.

2. PRAETEREA. Si aliquis claustrum pudoris alicujus mulieris invasit, et aperuit, sed non pervenit ad operis consummationem, non contrahitur ex hoc affinitas; sed talis est magis propinquus carnali copulae, quam ille qui sponsalia contrahit; ergo ex sponsalibus affinitas non causatur.

3. PRAETEREA. In sponsalibus non fit nisi quaedam sponsio futurarum nuptiarum: sed aliquando fit sponsio futurarum nuptiarum, et ex hoc non contrahitur aliqua affinitas, sicut si fiat ante septennium; vel si aliquis habens perpetuum impedimentum tollens potentiam coeundi, alicui mulieri spondeat futuras nuptias; aut si talis sponsio fiat inter personas, quibus nuptiae per votum reddantur illicitae; vel alio quocumque modo: ergo sponsalia non possunt esse causa affinitatis.

SED CONTRA est, quod Alexander papa (*cap. : Ad audientiam, de Sponsalib. et Matrim.*) prohibuit mulierem quandam cuidam viro matrimonio conjungi, quia fratri suo fuerat desponsata; quod non esset, nisi per sponsalia affinitas contraheretur; ergo, etc.

RESPONDEO dicendum, quod sicut sponsalia non habent perfectam rationem matrimonii, sed sunt quaedam praeparatio ad matrimonium, ita ex sponsalibus non causatur affinitas, sicut ex matrimonio, sed aliquid affinitati simile, quod dicitur publicae honestatis justitia, quae impedit matrimonium, sicut et affinitas, et consanguinitas, et secundum eosdem gradus, et definitur sic: « Publicae honestatis justitia est propinquitas ex sponsalibus proveniens, robur trahens ex Ecclesiae institutione, propter ejus honestatem » : ex quo patet ratio nominis, et causa, quia scilicet talis propinquitas ab Ecclesia instituta est propter honestatem.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sponsalia non ratione sui, sed ratione ejus ad quod ordinantur, causant hoc genus affinitatis, quod dicitur « publicae honestatis justitia » : et ideo sicut matrimonium est perpetuum vinculum, ita et praedictus affinitatis modus.

AD SECUNDUM dicendum, quod vir, et mulier efficiuntur in carnali copula una caro per commixtionem seminum; unde quantumcumque aliquis claustrum pudoris invadat, vel frangat, nisi commixtio seminum sequatur, non contrahitur ex hoc affinitas. Sed matrimonium affinitatem causat, non solum ratione carnalis copulae, sed etiam ratione societatis conjugalis, secundum quam etiam matrimonium naturale est. Unde et affinitas contrahitur ex ipso contractu matrimonii per verba de praesenti ante carnalem copulam: et similiter ex sponsalibus, in quibus fit quaedam pactio conjugalis societatis, contrahitur aliquid affinitati simile, scilicet publicae honestatis justitia.

AD TERTIUM dicendum, quod omnia impedimenta, quae faciunt sponsalia non esse sponsalia, non permittunt ex pactioe nuptiarum affinitatem fieri; unde sive habens defectum aetatis, sive habens votum solemne continentiae, aut aliquod hujusmodi impedimentum, sponsalia de facto contrahat, ex hoc non sequitur aliqua affinitas, quia sponsalia nulla sunt, nec aliquis affinitatis modus. Si tamen aliquis minor, frigidus, vel maleficiatus, habens impedimentum perpetuum, ante annos pubertatis post septennium contrahat sponsalia cum aliqua adulta, ex tali contractu contrahitur publicae honestatis justitia, quia adhuc non erat in actu impediendi, cum in tali aetate puer frigidus, et non frigidus, quantum ad actum illum, sit aequaliter impotens.

ARTICULUS V.

224

UTRUM AFFINITAS SIT CAUSA AFFINITATIS.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod etiam affinitas sit causa affinitatis, quia Julius papa dicit (*ut hab. cap.: Et hoc quoque, 35. q. 3.*): « Consanguineam relictam uxoris suae nullus ducat uxorem », et in seq. cap. (*scilicet cap.: Porro duorum, ibid.*) dicitur, quod « duae consobrinorum uxores uni viro altera post alteram nubere prohibentur »: sed hoc non est nisi ratione affinitatis, quae contrahitur ex conjunctione ad affinem; ergo affinitas est causa affinitatis.

2. PRAETEREA. Carnalis commixtio conjungit, sicut et carnalis propagatio, quia aequaliter computantur gradus affinitatis, et consanguinitatis: sed consanguinitas est causa affinitatis; ergo et affinitas.

3. PRAETEREA. Quaecumque uni et eidem sunt eadem, sibi invicem sunt eadem: sed uxor viri alicujus efficitur ejusdem attinentiae cum omnibus consanguineis viri sui; ergo et omnes consanguinei viri sui efficiuntur unum cum omnibus, qui attinent mulieri per affinitatem; et sic affinitas est causa affinitatis.

4. PRAETEREA. Si affinitas ex affinitate causatur, aliquis qui cognovisset duas mulieres, neutram earum posset ducere in uxorem, quia secundum hoc altera efficeretur alteri affinis: sed hoc est falsum; ergo affinitas non causat affinitatem.

5. PRAETEREA. Si affinitas ex affinitate nasceretur, aliquis contrahens cum uxore defuncti fieret affinis omnibus consanguineis prioris viri, ad quos mulier habet affinitatem: sed hoc non potest esse, quia maxime fieret affinis viro defuncto; ergo etc.

6. PRAETEREA. Consanguinitas est fortius vinculum, quam affinitas: sed consanguinei uxoris non efficiuntur affines consanguineis viri; ergo multo minus affines uxoris efficiuntur eis affines: et sic idem quod prius.

RESPONDEO dicendum, quod duplex est modus, quo aliquid ex alio procedit: unus, secundum quem aliquid procedit in similitudinem speciei, sicut ex homine generatur homo: alius, secundum quem non procedit simile in specie, et hic processus semper est in inferiorem speciem, ut patet in omnibus agentibus aequivoce. Primus autem modus processionis quotiescumque iteratur, semper manet eadem species; sicut si ex homine generatur homo per actum generativae virtutis, et ex hoc quoque generabitur homo, et sic deinceps: secundus autem modus sicut in primo facit aliam speciem, ita quotiescumque iteratur, aliam speciem facit; ut ex puncto per motum procedit linea, non punctus, quia punctus motus facit lineam, et ex linea linealiter mota non procedit linea, sed superficies, et ex superficie corpus; et ulterius per talem modum processus aliquid esse non potest. Invenimus autem in processu attinentiae duos modos, quibus vinculum hujusmodi causatur: unus est per carnis propagationem; et hic semper facit eandem speciem attinentiae: alius per matrimonialem conjunctionem; et hic facit aliam speciem in principio; sicut patet, quod conjuncta matrimonialiter consanguineo fit non consanguinea, sed affinis: unde si ille modus procedendi iteratur, non erit affinitas, sed aliud attinentiae genus; unde persona, quae matrimonialiter affini conjungitur, non est affinis, sed est aliud genus attinentiae, quod dicitur

secundum affinitatis genus; et rursus si affini in secundo genere aliquis per matrimonium jungatur, non erit affinis in secundo genere, sed in tertio; ut versu supra posito ostenditur (*art. 1. huj. q.*). Et haec duo genera olim erant prohibita propter publicae honestatis justitiam, magis quam propter affinitatem, quia deficiunt a vera affinitate, sicut illa attinentia, quae ex sponsalibus contrahitur: sed modo illa prohibitio cessavit, et remanet sub prohibitione solum primum genus affinitatis, in quo est vera affinitas.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod alicui viro consanguineus uxoris suae efficitur affinis in primo genere, et uxor ejus in secundo; unde mortuo viro, qui erat affinis, non poterit eam ducere in uxorem, propter secundum affinitatis genus: similiter etiam si aliquis viduam in uxorem ducat, consanguineus prioris viri, qui est affinis uxori in primo genere, efficitur affinis secundo viro in secundo genere; et uxor illius consanguinei, quae est affinis uxori viri hujus in secundo genere, efficitur affinis viro secundo in tertio genere. Et quia tertium genus erat prohibitum propter honestatem quandam, magis quam propter affinitatem, ideo canon dicit (*cap.: Porro duorum, 35. q. 3.*): « Duas consobrinorum uxores uni viro alteram post alteram nubere, publicae honestatis justitia contradicit »: sed talis prohibitio nunc cessavit.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis carnalis conjunctio jungat, non tamen eodem genere conjunctionis.

AD TERTIUM dicendum, quod uxor viri efficitur ejusdem attinentiae cum consanguineis viri quantum ad gradum eundem, sed non quantum ad idem attinentiae genus. Sed quia ex rationibus, quae in oppositum inducuntur, videtur ostendi, quod nullum vinculum ex affinitate causetur, ad alias rationes respondendum est, ne antiqua Ecclesiae prohibitio irrationabilis videatur.

AD QUARTUM dicendum, quod mulier non efficitur affinis in primo genere viro, cui jungitur carnaliter, ut ex praedictis patet (*in corp. art.*); unde consequenter alii mulieri a viro eodem cognitae non efficitur affinis in secundo genere: unde nec ducenti in uxorem unam earum efficitur affinis alii [*al. alia*] in tertio genere affinitatis; et ita duas mulieres cognitae ab eodem viro nec antiqua jura eidem successive copulari prohibebant.

AD QUINTUM dicendum, quod sicut vir non est affinis uxori suae in primo genere, ita nec efficitur affinis secundo viro ejusdem uxoris in secundo genere; et sic ratio non procedit.

AD SEXTUM dicendum, quod mediante una persona non jungitur mihi alia, nisi ex hoc quod ei adjungitur: unde mediante muliere, quae mihi est affinis, nulla persona fit mihi attinens, nisi quae illi mulieri adjungitur; quod non potest esse nisi per carnis propagationem ex ipsa, vel propter conjunctionem matrimonialem ad eam: et utroque modo aliqua attinentia, mediante praedicta muliere, secundum antiqua jura mihi proveniebat, quia filius ejus etiam ex alio viro efficitur mihi affinis in eodem genere, sed in alio gradu, ut ex regula prius data patet: et iterum secundus vir ejus efficitur mihi affinis in secundo genere. Sed alii consanguinei illius mulieris non adjunguntur ei; sed ipsa vel adjungitur eis, sicut patri, et matri, in quantum procedit ab eis; vel existentibus ex principio eodem, sicut fratribus: unde frater affinis mei, vel pater, non efficitur mihi affinis in aliquo genere.

Praeterea. Hoc patet per auctoritates in litera adductas (4. Dist. 41.).

RESPONDEO dicendum, quod amicitia quaedam naturalis in communicatione naturali fundatur: naturalis autem communicatio est *duobus* modis, secundum Philos. 8. Ethicor. (cap. 12. a med.): *uno modo* per carnis propagationem; *alio modo* per conjunctionem ad carnis propagationem ordinatam; unde ipse ibidem dicit, quod amicitia viri ad uxorem est naturalis: unde sicut persona conjuncta alteri per carnis propagationem quoddam vinculum naturalis amicitiae facit, ita conjungitur per carnalem copulam. Sed in hoc differt, quod persona conjuncta alicui per carnis propagationem, sicut filius patri, fit particeps ejusdem radicis communis, et sanguinis: unde eodem genere vinculi colligatur filius consanguineis patris, quo pater conjungebatur, scilicet consanguinitate, quamvis secundum alium gradum, propter majorem distantiam a radice. Sed persona conjuncta per carnalem copulam non fit particeps ejusdem radicis, sed quasi extrinsecus adjuncta: et ideo ex hoc efficitur aliud genus vinculi, quod affinitas dicitur; et hoc est quod in isto versu dicitur:

Mutat nupta genus, sed generata gradum,

quia scilicet persona per generationem fit in eodem genere attinentiae, sed in alio gradu; per carnalem vero copulam fit in alio genere.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamvis causa sit potior effectu, non tamen oportet semper, quod nomen idem effectui, et causae conveniat, quia quandoque illud quod est in effectu, invenitur in causa non eodem modo, sed altiori: et ideo non convenit causae, et effectui per idem nomen, neque per eandem rationem, sicut patet in omnibus causis aequivoce agentibus: et hoc modo conjunctio viri, et uxoris est potior, quam conjunctio uxoris ad consanguineos viri: non tamen debet dici affinitas, sed matrimonium, quod est unitas quaedam, sicut homo est sibi ipsi idem, non autem consanguineus.

AD SECUNDUM dicendum, quod consanguinei sunt quodammodo separati, et quodammodo conjuncti: et ratione conjunctionis accidit, quod persona quae uni conjungitur, aliquo modo omnibus conjungatur: sed propter separationem, et distantiam accidit, quod persona quae uni conjungitur uno modo, alii conjungatur alio modo, vel secundum genus, vel secundum alium gradum.

AD TERTIUM dicendum, quod relatio quandoque innascitur ex motu utriusque extremi, sicut paternitas, et filiatio; et talis relatio est realiter in utroque: quandoque vero innascitur ex motu alterius tantum, et hoc contingit *dupliciter*: *uno modo*, quando relatio innascitur ex motu unius sine motu alterius vel praecedente, vel concomitante, sicut in creatore, et creatura patet, et sensibili, et sensu, et scientia, et scibili; et tunc relatio est in uno secundum rem, et in altero secundum rationem tantum: *alio modo*, quando innascitur ex motu unius sine motu alterius tunc existente, non tamen sine motu praecedente; sicut aequalitas fit inter duos homines per augmentum unius, sine hoc quod alius tunc augeatur, vel minuat; sed tamen prius ad hanc quantitatem, quam habet, per aliquem motum, vel mutationem pervenit; et ideo in utroque extremorum talis relatio realiter fundatur. Et similiter est de consanguinitate, et affinitate, quia relatio fraternitatis, quae innascitur aliquo puero nato alicui jam provento, causatur quidem sine motu ipsius tunc existente, sed ex motu ipsius praecedente, scilicet generationis ejus; hoc enim ei accidit, quod ex motu alterius sibi tunc talis relatio innascitur: similiter ex hoc quod iste descendit per generationem propriam ab eadem radice cum viro, provenit affinitas in ipso ad uxorem, sine aliqua nova mutatione ipsius.

ARTICULUS II.

221

UTRUM AFFINITAS MANEAT POST MORTEM VIRI, AUT UXORIS.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod affinitas non maneat post mortem viri, aut uxoris inter consanguineos viri, et uxoris, vel contra, quia cessante causa, cessat effectus: sed causa affinitatis fuit matrimonium, quod cessat post mortem viri, quia tunc *solvitur mulier a lege viri*, ut dicitur Ro. 7.; ergo nec affinitas praedicta manet.

2. PRAETEREA. Consanguinitas causat affinitatem: sed consanguinitas viri cessat per mortem viri ad consanguineos suos; ergo et affinitas uxoris ad eos.

SED CONTRA. Affinitas ex consanguinitate causatur: sed consanguinitas est perpetuum vinculum, quamdiu personae vivunt; ergo et affinitas; et ita non solvitur affinitas, soluto matrimonio per mortem tertiae personae.

RESPONDEO dicendum, quod relatio aliqua esse desinit *dupliciter*: *uno modo* ex corruptione subjecti: *alio modo* ex subtractione causae, sicut similitudo esse desinit, quando alter similibus moritur, vel quando qualitas, quae erat causa similitudinis, subtrahitur. Sunt autem quaedam relationes, quae habent pro causa actionem, vel passionem, aut motum, ut in 5. Metaph. (lex. 20.) dicitur, quarum quaedam causantur ex motu, in quantum aliquid movetur actu, sicut ipsa relatio, quae est moventis, et moti: quaedam autem, in quantum habent aptitudinem ad motum, sicut motivum, et mobile, vel dominus, et servus; quaedam autem ex hoc quod aliquid prius motum est, sicut pater, et filius; non enim ex hoc quod est generari tunc, ad invicem dicuntur, sed ex hoc quod est generatum esse. Aptitudo autem ad motum, et ipsum moveri transit; sed motum esse perpetuum est, quia quod factum est, nunquam desinit esse factum: et ideo paternitas, et filiatio nunquam destruuntur per subtractionem causae, sed per solum corruptionem subjecti, scilicet alterius extremorum: et similiter dicendum est de affinitate, quae causatur ex hoc quod aliqui conjuncti sunt, non ex hoc quod conjungantur; unde non dirimitur, manentibus illis personis, inter quas affinitas est contracta, quamvis moriatur persona, ratione cuius contracta fuit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod conjunctio matrimonii causat affinitatem, non solum secundum hoc quod est actu conjungi, sed secundum hoc quod est prius conjunctum esse.

AD SECUNDUM dicendum, quod consanguinitas non est proxima causa affinitatis, sed conjunctio ad consanguineum, non solum quae est, sed quae fuit; et propter hoc ratio non sequitur.

ARTICULUS III.

222

UTRUM ILLICITUS CONCUBITUS AFFINITATEM CAuset.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod illicitus concubitus affinitatem non causet, quia affinitas est quaedam res honesta: sed res honestae non causantur ex inhonestis; ergo ex inhonesto concubitu non potest affinitas causari.

2. PRAETEREA. Ubi est consanguinitas, non potest ibi esse affinitas, quia « affinitas est proximitas personarum ex carnali copula proveniens, omni ca-